

Det kan blive som at spille Wimbledon uden de bedste spillere

Bragt i Jyllands-Posten, 14. april 2017

Af Lykke Friis, prorektor for uddannelse

"Return to sender". Hvis britiske og europæiske universiteter kunne bestemme, ville det have været reaktionen på Storbritanniens "skilsmissebrev", der indløb i Bruxelles for nylig. For brexit tegner til at blive en "lose-lose-situation" for europæisk forskning og uddannelse.

Eller som en fransk samtalepartner udtrykte det i Bruxelles: »Hvis britiske universiteter ikke længere kan deltage i EU's forskningsprogrammer, vil det være det samme som at arrangere et Wimbledon uden de seks højest rangerede spillere.« I dag modtager britiske universiteter 15 pct. af EU's forskningsmidler.

Hvis de ikke længere kan være med, vil det svække Europas samlede gennemslagskraft - også fordi det øvrige Europa ikke behøver at stå helt så meget på tærne for at få penge fra EU, hvis mastodonterne Oxford og Cambridge er ude.

Mindre problematisk bliver det ikke af, at EU står over for et budgetpolitisk rivegilde. Efter brexit vil EU's budget falde med 12,5 pct., og da flertallet af EU-landene allerede er enige om, at de fremover skal bruge langt flere penge på forsvar og sikkerhed, vil EU's forskningsbudget hurtigt komme under pres. Det skyldes også, at der næppe er mange lande, inklusive Danmark, der vil betale mere til EU's budget.

For danske universiteter er brexit ligeledes dårligt nyt - hvis man da lige ser bort fra, at Danmark måske kan overtale de andre lande til at rykke Det Europæiske Lægemedelagentur (EMA) fra London til København. Dertil kommer, at nogle forskere, der er ansat i Storbritannien, måske vil søge mod Danmark. Men det ændrer ikke ved, at ulemperne er i overtal.

For det første er britiske universiteter nogle af dem, danske forskere samarbejder allermest med i EU's forskningsprogrammer. Københavns Universitet (KU) er endda nr. 2 på listen over universiteter, der samarbejder mest med selveste Oxford. Det giver ikke bare adgang til de dygtigste forskere, men også bedre odds for at få støtte fra EU. Siden 2014 har danske forskere og virksomheder immervæk fået 4 mia. kr. på den konto.

For det andet risikerer brexit at vanskeliggøre danskeres muligheder for at forske på britiske universiteter.

I dag er Storbritannien den næststørste destination for forskere fra KU på udstationering. Men hvis danske universiteter ikke længere kan indgå i fælles EU-projekter med briterne, er det langt fra givet, at trafikken kan fortsætte.

For det tredje kan danske studerende i dag læse på selv de bedste britiske universiteter uden at betale den dyre undervisningsafgift (tuition), som gælder for ikke-EUborgere.

Næsten 400 danske universitetsstuderende tager hvert år på denne britiske dannelsesrejse, og Storbritannien er desuden blandt de mest populære rejsemål for danske studerende i EU's Erasmus-program. Med brexit kan danske studerende meget vel komme i den situation, at de pludselig skal betale samme tuition som kinesere, amerikanere etc., samtidigt med at det langt fra er givet, at Storbritannien fortsat er en del af Erasmus.

Set i det lys er der i de kommende forhandlinger om brexit god grund til ikke kun at stille skarpt på fiskeriet og landbrugseksporten, men også på viden og kloge hoveder.

Da statsministeren for nogle uger siden inviterede til møde på Marienborg om brexit, var universiteterne ikke med. Men netop universitetsområdet kan være et område, hvor parterne med EUformand Donald Tusks udtryk må kaste sig ud i "damage control". Ellers risikerer andre regioner i stigende grad at løfte fremtidens "forskningspokaler".